

חיים יבין

חותרת לפיתרון הראשון — חיסול אש"ף, במחיר צירוף לבנון לסוריה-רבתית. לדיברי אבינרי אין שום ביסוס במציאות. זוהי אמת דיפלומטית — או בלשון פשוטה, אי-אמת. מובן שתפקידו של אבינרי הוא לומר אי-אמת — על-פי האימרה האנגלית הקובעת כי "דיפלומט הוא ג'נטלמן המשקר ל"

ארבע הגיבור מקריית-שמונה, ח"כ יוסי שריד. בגמר הקטע יכול היה הצופה האינטליגנטי לשאול: היכן ההבדל, בעצם? העצמי מבטא את השקפתו בגלוי. הוא רוצה לייחד את כל הארץ, החל בחברון, שריד רוצה לייחד את הגליל בלבד, ולא ברור מדוע הוא מתנגד לייחוד השאר. על אף מס'השפתיים שהעלה שריד ל"רעיון השלום, והגינני השיגרתי לגוש-אמור נים, ברור כי שריד הוא נציג-פועל, המתחזה כיונה-בכוח, ככל הנציגים, הוא הצהיר כי סיכויי-השלום הם "קלושים". השלום חשוב רק כרעיון ערטילאי, את הגליל צריכים "לייחד", אחרת ייקרע מגוף המדינה — טענה שהיא אופיינית לימין הקיצוני. מעניין שבכל השידור לא נשמעה אף מילה אחת נגד תזכיר קניג — מיסמך הי נוגע ליוסי שריד, כתושב הגליל וכעסקן מילגת-העבודה, יותר מאשר לרוב תושבי המדינה. (ייתכן כי הראיון הוכן לפני פירסום התזכיר ברבים — אך עובדה היא ששריד לא גינה את התזכיר גם על במות אחרות, אחרי פירסומו.)

כך נוצר ה"איוון", האופייני כל-כך ל"טלוויזיה הישראלית" — בין קנאי לאומני קיצוני, כן ובלתי-מוגבל, לבין קנאי לאומני קיצוני פחות, כן פחות, ומוגבל.

אבינרי: תירוצים לכל

העסקן הרביעי בתוכנית היה מנכ"ל משרד-החוץ, שלמה אבינרי. אבינרי הוא דיפלומט מלידה, עסקן מ

מטרף לפועלים מוסר ומסיר בממלכתו כדוכס טובילב — הכל לטובת המצלמה. בסוף הקטע, לא יכול היה איש לדעת אם מאיר עמית הוא הוגה-דיעות או ברברן, מנהיג מדיני-כלכלי או שארלאטאן, אדם רציני או עוד פוליטיקאי-מתחיל הרוצה בכיסא. החמצה.

העצני: אוהב הערבים

השערווייה האמיתית של התוכנית כולה היתה טמונה בקטע, שבמרכזו עמד אליקים העצני. העצני הוא דמות מעניינת, והוא בהחלט ראוי להופיע על המסך הקטן ולהסביר את דעותיו, בתנאי שיהיה ברור מהו: קנאי ימני קיצוני, בשפות ולעזות יש לגישה זו שם: פאשיזם. אליקים הוא פאשיסט, פשוט-כמשמעו. כל אדם סביר שהיה קורא, שחור על גבי לבן, את הצהרותיו של העצני, כפי ש"נאמרו בקטע זה, היה נוכח לדעת שזוהו בליל של רעיונות מטורפים. מדינה פלסטינית תהא במיזרח הירדן — והעם הי פלסטיני יסכים לכך. הערבים בארץ-ישראל השלמה, היהודית, יצביעו בעד הפרלמנט בעמאן — ובכך תישמר הדמוקרטיה. והו רעיון מטורף כשלעצמו. דמוקרטיה פירושה: זכותו של אדם להשתתף בהכרעה על גורלו, כשווה בין שווים. מה שמציינים העצני ושות' הוא דבר אחר לגמרי: לערבי בשכם לא תהיה שום שליטה על גורלו. הוא יתיה תחת שליטון זר, בלי כל זכויות, אך תהיה לו הזכות להשתתף ב

חיים יבין הוא מגיש-הדעות בחסד. בארצות-הברית זהו תפקיד רב-יוקרה. לא מכבר גרמה שם אחת מרישתות-הטלוויזיה לזיה לסנסציה, כאשר הציעה משכורת של מיליון דולר לשנה לעיתונאית ברברה וולטרס. עבור תפקיד זה, יבין עיבר את החדשות בצורה אינטליגנטי. הוא מסוגל גם לפרש את החדשות. על-ידי רמו של חיוך, הרמת קצה של גבה או הפסקה של מאית השניה, הוא מסוגל לומר יותר מאשר פרשן מוסמך במאמר של אלף מילים.

אולם סמכותו של יבין כעורך תוכניות פוליטיות ברורה פחות. כאשר קיבל על עצמו להציג, ערב ראש-השנה, שש דמויות של ישראלים, בטענה שאלה מסמלים את ישראל ו/או את מאורעות תשל"ו, יצא מן התחום שבו הוא שולט, אל תחום שבו הוא מעורר ספקות. בעיקר כלפי עצמו. מבין ששת הישראלים השנתיים, נבחרו שניים באורח שיגרתי, ד"ר דני גור (משום מה הקפיד יבין לקרוא לו "הניאל") הוא טיפוס של אידיאליסט מעשי, איש שמילא תפקיד חשוב במרד רופאי בתי-החולים הי ממשלתיים, ואולי חבל שלא ניתן לו לומר על כך יותר. המצב בבתי-החולים הוא אחת הבעיות הגדולות — ועל כך לא נאמר כי"מ" עט דבר. הרקע המישפחתי המתק שלו — הוא בן אחת הדמויות הסגנוניות ביותר של טבריה — היה מעניין גם הוא, אילו הובא בשידור. נדמה שהראיון עימו התרכז ב"דברים השיגרתיים ביותר, גם הזמר הלבנוני-היהודי אלן עבאדי, שי בא לסמל את העולים החדשים, עניין רק מעטים, היה מעניין לשמוע מפיו מה הת

ההתמצאה הגדולה

עבאדי

גור

אבינרי

שריד

העצני

עמית

מען ארצו. אבל תפקידו של חיים יבין, בשידור כזה, הוא להפריע לו בכך ולחשוף את האמת, או לפחות את הפירוט שב"דיברי המרואיין. יבין לא עשה זאת, ואולי גם לא סבר שזהו תפקידו.

יבין: עוול טלוויזיוני

ותרת השאלה: למה נועד השידור הזה כולו? אם בא להציג את פניה של ישראל — הרי זו החמצה גמורה. ישראל היא מדינה עשירה בבני-אדם מעניינים, גברים ונשים, היא פועלת ויוצרת בתחומים רבים ו"מרתקים. להציג את דמותה באמצעות שי"שה גברים, שארבעה מהם פוליטיקאים — זהו עוול לדמות המדינה. אם היתה הכוונה להציג את פניה הי פוליטיות של ישראל, הרי היה זה עיוות, הוצגו פני הימין הישראלי — מן הימין הקיצוני של העצני עד הימין המתון של אבינרי: המיגוון הרחב של מחנה השלום, על רעיונותיו ופעולותיו, לא הוצג כלל. כאוסף של סיפורים אנושיים, זה לא היה די מעניין. כניחות של דעות, זה לא היה די מעמיק. כתחקיר עיתונאי, זה לא היה חושפני. כבידור, אין דבר משעמם יותר מאשר ניתוח של פוליטיקאי. הצד החיובי היחיד בתוכנית היה הסיגנון האישי של חיים יבין — הושימדה, מיקצור עיות טלוויזיוניות, עיברית טובה, ויתור על התחכמויות ולוחות, אלה הן תכונות מבורכות וזהירות — ומוטב להביאן לידי גילוי בתחום המתאים להן יותר.

ילדות, אי-שיש מנוסה, חלק, משכנע. כיאה דיפלומט, הוא מסוגל להצדיק כל דבר, להגן על כל עמדה, לשכנע בכל עניין. דו-קרב אמיתי בין אבינרי ויבין, בזירה זו, לא היה אפשרי כלל. יבין גם לא ניסה את כוחו בכך. הוא הניח לאבינרי לדבר כאוות-נפשו, להצדיק את עצמו זאת הי ממשלה ששכרה אותו, בצורה חלקה ו"משכנעת. לא היה ויכוח, וגם לא כל ניסיון לדבוק את דבריו של אבינרי.

אילו נערכה חקירת שתי-ערב כלשהי, היה הבניין של אבינרי מתמוטט כמיגדל-קלפים. אבל הטלוויזיה הישראלית אינה קיימת, כנראה, כדי לעשות מלאכה זו. למשל: אבינרי שיבח את המדיניות הי ישראלית בלבנון. היא השיגה, לדבריו, שני דברים: מניעת השתלטות של אש"ף על חלק מלבנון, ומניעת השתלטות של סוריה על כל לבנון.

טענה יפה — אך בלתי-רצינית. אם סוריה לא השתלטה עד כה על כל לבנון, הרי אין זו תוצאה של איומים ישראלים. הכוח היחיד המונע זאת הוא הצבא של אש"ף והכוחות המוסלמיים-השמאליים בשטח. אש"ף שולט כעת על חלק של לבנון ו"הקים שם, למעשה, מדינה פלסטינית ב"זעיר-אנפני, עם ממשלה, מינהל וצבא סדיר. הסורים, מצידם, שולטים בחלק אחר של לבנון, וסיפחו אותו, למעשה, לסוריה. כך לא הושגו שני היעדים של אבינרי. כיום קיימת ברירה פשוטה: השתלטות סורית על כל לבנון, תוך כיבוש המדינה של אש"ף — או קיפאון, שישאיר בידי אש"ף את המדינה שכונן. אין שמץ של ספק שהמדיניות הישראלית

הכרעה על גורלם של אחרים, בארץ אחרת. זהו הצעה גרוטסקית, היכולה לעלות רק בדעתו של אדם שאין לו שום יחס לתוכן הדמוקרטיה — כלפי יהודים ו"ערבים כאחד. התוכן האמיתי של רעיונות העצני הוא שילטון ישראלי על שני מיליון ערבים, שי יחיו כאוכלוסיה קולוניאלית ברודויה יתר דית — דווקא בשעה שרודויה המקורית מתמוטט.

אין פירוש הדבר שאסור להציג זאת ב"טלוויזיה. בהחלט מותר, ואפילו רצוי — בתנאי שמניחים רעיונות אלה תחת זכוכית מגדלת של ביקורת, המאפשרת לצופה ל"הבין את משמעותם. חיים יבין עשה את ההיפך. לא זו בלבד שלא חקר את העצני שתי-ערב, כדי ל"חשוף את הפירוט שבתפיסתו ואת הכוב שבקישוטים האידיאולוגיים, הוא עור ל"העצני באופן פעיל, על-ידי תכסיס טלוויזיוני. יבין צילם את העצני בקרב המון של ערבים עליונים, כשהוא מדבר ערבי, וכך עזר כאלו "להוכיח" את טענתו של העצני — שהערבים יהיו מאושרים נחות כליליים במדינה יהודית קולוניאלית. גנות העצני, הדבר מוכיח את הסכנה הנוראה הגלומה בטלוויזיה, כשהיא נמצאת בידיים בלתי-זהירות — היא יכולה לשקר יותר מכל מדיום אחר.

כך הפך הקטע מתחקיר חשפני על מהות הפאשיזם הישראלי, לשידור-תעמולה פאשיסטי — מבלי שיבין אף הרגיש בכך.

שריד: המיידה הגדול

מישקל נגדי, וכדי לשמור על "אי-זוון", הופיע אחרי הגיבור מקריית

רחש באמת בכיירתו, ואיך זה נראה בעיני מי שחי במקום בעת פרוץ מלחמת-האזר-חיס. נדמה שהראיון כולו בא רק כדי לצאת חובת קליטת-העלייה. אולם עיקר התוכנית הוקדש לארבעת הפוליטיקאים — וחלק זה מעורר ספקות חמורים ביותר.

עמית: נאום בחירות

אשון הופיע מאיר עמית, מנכ"ל כור — דמות המייצגת את הסיגנון המוכר של קצונת צה"ל בצורה כימעט אבטיפוסית. כל ילד יודע כי מאיר עמית הוא מועמד לכהונה בממשלה של יצחק רבין, אחרי שפליטט בצורה פיקחית עם יגאל ידן ועם קבוצת של גנרלים שואפיקידום אחרים. באצטלה של מנהל-חברה הגיש עמית — באמצעות יבין — נאום-תעמולה שי התאים לאסיפת בחירות — מבחינת הרמה והתוכן כאחד. עמית, כך מסתבר, הוא גנרל האינפלציה. טוב לדעת זאת, יש להניח שהוא גם נגד אונסק'יטונת, שימוש בהרואין, רצח-הורים, אנטטישמיות ופגיעה באיכות הסביבה. מראיון אמיתי היה מתחיל בפסוק זה, ועורך המנכ"ל כור חקירת שתי-ערב, כדי לגלות כי צד מתכוון השר-לעתיד להוריד את ממדי האינפלציה מ"35% ל"10%. אולם בשביל חיים יבין, די היה בהצהרה, מאיר עמית הוא נגד האינפלציה. סוף פסוק. הי פרטים אינם חשובים. תחת חקירה חושפת, שרק היא היתה מאפשרת לצופה לעמוד על רצינותו של עמית, ניתן למנכ"ל להציג את עצמו בפוזות טלוויזיוניות של מנהיגות, כשהוא